

Inatsisartuni ilaasortaq
Naaja H. Nathanielsen

Apeqquut nr. 187-iniittunut akissutit

Asasara Naaja H. Nathanielsen

Inatsisartut suleriaasianni § 37 naapertorlugu Naalakkersuisunut makkuninnga apeqquutilliisimavutit:

Apeqquut 1

Naalakkersuisut eqqarsaatigivaat royaltymik aatsitassanut assigiinngitsunut atuutsineqartussamik assigiinngisitaartumik ilusilersuinissaq. Taamaassappat aalajangiiniarnermi suut tunngaviussappat?

Apeqquut 2

Royaltymik ilusiliinermikkut Naalakkersuisut sillimaffigissallugu ilimagivaat, aatsitassarsiorfinni qinngornernik ulorianartortalinnik¹ aatsitassanik pīaanerni eqqagasannngortut, avatangiisit illersomeqarnissaat pillugu annertunerusumik sillimaniarneq pissutigalugu aningaasartuutit annertunerunissaat tunngavigalugu aatsitassarsiorlut akiiliinerusarnissaat? Allatut oqaatigalugu, selskabit aatsitassarsiorlut avatangiisinut ulorianartorsiorfitsinerunermik nassatalimmik suliaqartut, aatsitassarsiorfinnut qinngornernik ulorianartortaqqanngitsunut² sanilliullugu akiliuteqarnerussappat?

Apeqquutinnut imatut tunngavilersuteqarputit:

Ukiuni kingullerni marlunni Inuit Ataqtigiinniit oqaaserisartakkagut uteqqissavagut: Royalty aqutigalugu akileraarusersuinerimik ilusilersuineq akerlerinngilarput, taamaattorli niuernikkut attuumaffigisagut aamma eqqarsaatigalugit ilusilersorluakkamik eqqarsaatigilluakkamillu suliarineqartariaqartoq. Taamaattumik kaammattuutigiinnarsinnaavarput tamatumap piaartumik qulaajarneqarnissaa, suliaassat aallartinneqarniasammata. Ilisimavarput Kalaallit Nunatsinni aningaasaleerusussusermik qunusoqartoq, siunissami royaltymik aaqquissuussineq ersarissuq qanorlu ittoq qulakkeerneqanngimmat. Aningaasaleerusuttut sinaakutissanik ersarissunik takorusupput, soorlumi Inuit Ataqtigiit aamma taamatut ujartuisugut.

Ammaanersiorluni oqalugiarnermi Naalakkersuisut Siulittaasuut oqarpoq, London Miningilu royaltymik akitsuusiisarnissaq pillugu isumaqtigiissuteqarsimallutik. Taamatulli oqarnini oqalugiaat pillugu oqallinnermi tunuartippaa. London Miningimut royalty pillugu isumaqtigiissutaajumaartussap suli erserinngilaa, aatsitassarsiorumaartussat tamarmik imaluunniit aatsitassarsiorutussat ataasiakkaarlutik immikkut isumaqtigiissuteqarnikkut akileraaruserneqartarnissaat.

Aamma suli qulakkeerneqanngilaq tunisassianit tunisat aningaasatigut nalingat tunngavigalugu akileraaruseerusuttoqarnera, imaluunniit sinneqartoorutit tunngavigineqassa-

¹ Qinngornerit killissarititaat sinnerlugit

² Qinngornerit killissarititaat sinnerlugit

nersut, aammalu aatsitassat assigiinngiiaat tamarmik immikkut akileraarusiinermi isigi-niarneqassanersut.

Paasinninnerput malillugu, piaanermi piiakkat atorneqanngitsut (gråbjerg aamma tai-lings) aatsitassarsiorfinni qinngornernik radioaktivusunit akulinnik paaaviusuniittut suli avatangiisit pillugit sillimmartaarnissamut mianerinninnissamik piumasaqaateqarfiussa-nersut, aatsitassanit eqqakkanut allanut sanilliullugit. Taamaattumik avatangiisit pillugit sillimaniarnermik annertunerusumik piumasaqaateqartoqarnissaa naatsorsuutigivarput, ilimagigatsigu tassuunatigut aningaasartuutit amerlanerunissaannut sunniuteqarnissaa.

Maannangaaq kissaatigissavara apeqqutikka tamarmik ullut suliffiit qulit iluanni akineqa-rumaartut.

Apeqqut 1-imut akissut

Royaltymut iluseritat assigiinngisitaartinnissaat Naalakkersuisut pilersaarpaat. Nunani tamalaani unammillersinnaassusilerlugit akitsuutit aalajangersarneqarnissaat pingaar-uteqarpoq. Tamanna ilaatigut nunani tamalaani benchmarkingimik (ingerlatsivinnik as-sersuussilluni) misissueqqissaarnerit aamma suliaqarfimmi immikkut ilisimasallit ilanngunnerisigut isumannaarneqassaaq.

Apeqqut 2-mut akissut

Aatsitassarsiorsinnaanermik piaanissamut akuersissummik ilaalu ilanngullugit qin-nuteqarnermut atatillugu, piginnaatitsissummik pigisaqartup ingerlatap taamaatinnerani sanaartukkat assigisaallu piginnaatitsissummik pigisaqartup pilersissimasai qanoq iliuuseqarfingeqassanersut pillugu pilersaarummik nassiussissaaq, kiisalu sumiiffiit in-gerlataqarfingeqarsimasut kalluarneqarsimasullu qanoq qimanneqarnissaannik piler-saarummik (matusinissamut pilersaarut) piginnaatitsissummik pigisaqartoq nassiussis-saaq.

Sumiiffimmi sanaartukkanik ilaallu ilanngullugit, matusereernerup kingornatigut avata-ngiisinut, peqqissutsimut imaluunniit isumannaallisaanermut tunngasunik patsiseqarlutik aserfallatsaaliuinissamik imaluunniit allatut iliuuseqartoqarnissamik pisariaqartitsisunik qimatsisoqassasoq pilersaarutaappat aserfallatsaaliuinermit iliuuserisassanilluunniit, taakkuninngalu nakkutilliinissamut matusinissamut pilersaarut pilersaarutininik imaqa-saaq. Piginnaatitsissummik pigisaqartoq saliinermit nakkutilliinermullu ataasiakkaartil-lugit naatsorsukkanik aningaasanik toqqorsissaaq. Pilersaarutip piviusunngortinnissaa-nut aningaasaqarnikkut qanoq ililluni isumannaarnissaanut matusinissamut pileraarut nalunaariissaaq.

Matusinissamut pilersaarut aningaasaqarnikkullu qularnaveeqqutaasoq aatsitassarsior-nissamut akuersisoqartinnagu Naalakkersuisut siumoortumik akuersimassavaat.

Inussiarnersumik inuulluaqquillunga

Jens-Erik Kirkegaard